

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ**

**Αυτοτελές Τμήμα
Συλλογικών Οργάνων**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Ελευθερίας
Ταχ. Κώδικας : 712 01
Πληροφορίες : Νικάκη Δέσποινα
Τηλέφωνα : 2813400237
e-mail : tyso@crete.gov.gr

**Ηράκλειο, 9 Οκτωβρίου 2025
Αρ. πρωτ.: 343548**

ΠΡΟΣ: - Δ/ση Κοινωνικής Μέριμνας Π.Κ.
- Γραμματέα Αποκεντρωμένης
Διοίκησης Κρήτης

ΚΟΙΝ: - Δ/ση Οικονομικού ΠΚ
- Αντιπεριφερειάρχη Κοινωνικής Πολιτικής
και Αλληλεγγύης ΠΚ
- Γενική Δ/ση Δημόσιας Υγείας
και Κοινωνικής Μέριμνας ΠΚ

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση της αριθ. **1080/2025** απόφασης Περιφερειακής Επιτροπής.

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα, για τις δικές σας ενέργειες, αντίγραφο της αριθμ. **1080/2025** απόφασης της Περιφερειακής Επιτροπής (**πρακτικό Ν°23/06-10-2025**), που αφορά στην Έγκριση σύναψης και όρων Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Κρήτης και του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ) για το έργο: **«Η Κρήτη για όλους: Πρόγραμμα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την επικαιροποίηση των γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων, των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ»**.

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

Νίκη Βαρδιάμπαση

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Αναπληρωτή Περιφερειάρχη Κρήτης
- Εκτελεστικό Γραμματέα Π.Κ.
- Γενική Δ/ση Εσωτερικής Λειτουργίας ΠΚ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΑΔΑ:**

**Απόσπασμα Πρακτικού Νο23/06-10-2025
Αριθμός Απόφασης: 1080/2025**

Στο Ηράκλειο σήμερα **Δευτέρα 06 Οκτωβρίου 2025 και ώρα 11:00** συνήλθε σε συνεδρίαση η **Περιφερειακή Επιτροπή** (περιφερειακό κατάστημα, πλατεία Ελευθερίας 01), ύστερα από την με αριθ. πρωτ.: **332937/01-10-2025** πρόσκληση της προέδρου της.

Στη συνεδρίαση, στην οποία κλήθηκαν νόμιμα τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη, παραβρέθηκαν:

1	Λιονή Μαρία	Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Ρεθύμνου	Πρόεδρος Επιτροπής
2	Καμπουράκης Εμμανουήλ	περιφερειακός σύμβουλος	τακτικό μέλος
3	Σαρρής Μιχαήλ	» »	» »
4	Μπαλαντίνος Σπυρίδων	» »	» »
5	Παπαβασιλείου Νεκτάριος	» »	» »
6	Μαράκη – Μπελαδάκη Ελένη	» »	» »
7	Σμπώκος Βασίλης	» »	Αντιπρόεδρος Επιτροπής
8	Μανουσάκης Νικόλαος	» »	τακτικό μέλος

Από τη συνεδρίαση απουσίαζε το μέλος της επιτροπής κ. Δανέλλης Σπυρίδων.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν ακόμα οι κ.κ.: Κοκοσάλης Εμμανουήλ Δήμαρχος Αρχανών-Αστερουσιών, Αλεξάκης Γεώργιος Εντεταλμένος περιφερειακός σύμβουλος Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων Π.Κ., Αγαπάκης Γεώργιος προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Π.Κ., Ψαρουδάκης Μιχαήλ προϊστάμενος Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων Π.Κ., Αλεξάκης Νικόλαος προϊστάμενος Διεύθυνσης Τουρισμού Π.Κ., Σουλτάτου Ιωάννα προϊσταμένη Διεύθυνσης Οικονομικού Π.Κ., Ζερβού Ευδοξία προϊσταμένη Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΚ, Λουκαδάκη Μαρία προϊσταμένη Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας Π.Κ., Κοκοσάλης Ανδρέας, προϊστάμενος Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης Π.Κ., Μαργιούλα Ελισάβετ προϊσταμένη Διεύθυνσης Ανάπτυξης Π.Ε. Λασιθίου, Χαρίτος Χαράλαμπος προϊστάμενος τμήματος Κοινωνικών Υπηρεσιών της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Ηρακλείου, Μυλωνάκης Μιχαήλ προϊστάμενος τμήματος Προμηθειών Διεύθυνσης Οικονομικού Π.Κ., Χριστινάκη Ελένη προϊσταμένη τμήματος Προσόδων και Περιουσίας Διεύθυνσης Οικονομικού Π.Κ., Κωνσταντάκη Πελαγία προϊσταμένη τμήματος Σχεδιασμού Συστημάτων Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Σηφομιχελάκης Εμμανουήλ υπάλληλος τμήματος Πολιτισμού και Αθλητισμού ΠΕ

Ηρακλείου Διεύθυνσης Πολιτισμού και Αθλητισμού Π.Κ. και για την τήρηση των πρακτικών οι: Βαρδιάμπαση Νίκη, Νικάκη Δέσποινα και Θωμά Μισέλ υπάλληλοι του Αυτοτελούς Τμήματος Συλλογικών Οργάνων.

Η πρόεδρος της Επιτροπής ύστερα από τη διαπίστωση απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

ΘΕΜΑ 46ο: Έγκριση σύναψης και όρων Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Κρήτης και του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ) για το έργο: **«Η Κρήτη για όλους: Πρόγραμμα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την επικαιροποίηση των γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων, των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ».**

Η Περιφερειακή Επιτροπή έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) του Ν. 2690/1999: «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις»,

β) του Ν. 3852/2010: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»,

γ) του άρθρου 11 του Ν. 4013/2011(ΦΕΚ 204/τ.Α/2011) «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)»,

δ) του Ν. 4270/14 (ΦΕΚ 143 Α/28-06-2014): Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις,

ε) του Π.Δ.80/2016 (ΦΕΚ 145/τ.Α/5-2016) «Ανάληψη Υποχρεώσεων από τους Διατάκτες»,

στ) του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147Α) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4782/9.3.2021 (ΦΕΚ 36 τ.Α),

ζ) του αρθ. 35 του Ν. 5013/2023: «Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις»,

η) του Ν 5056/2023: «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου δήμων, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ευζωία των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συνοριακών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»,
όπως ισχύουν.

2. Το Π.Δ. 149/2010: «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης»(ΦΕΚ 242/27-12-2010, τεύχος Α'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την αριθμ. **1218/ΦΕΚ 762 τ. Β' / 26-02-2021** Απόφαση Συντονίστριας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.

3. Τη με αριθμ. 2/2024 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου (πρακτικό Ν° 1/02-01-2024), που αφορά στην **Εκλογή τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Περιφερειακής Επιτροπής Περιφέρειας Κρήτης**, για το πρώτο ήμισυ της αυτοδιοικητικής περιόδου 2024-2028 και συγκεκριμένα για την περίοδο από 02/01/2024 έως 30/06/2026.

4. Τη με αριθμ. πρωτ.: 466345/30-12-2024 απόφαση του Περιφερειάρχη Κρήτης που αφορά στον ορισμό προέδρου της Περιφερειακής Επιτροπής της κας Λιονή Μαρίας Αντιπεριφερειάρχη ΠΕ Ρεθύμνου από 02-01-2025 (επόμενη της λήξης της προηγούμενης θητείας της) έως 31-12-2025.

5. Την αριθμ. 1/2024 απόφαση Περιφερειακής Επιτροπής (πρακτικό Ν° 1/19-01-2024), που αφορά στην εκλογή Αντιπροέδρου Περιφερειακής Επιτροπής, σύμφωνα

με τις διατάξεις του άρθρου 175 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 19 του ν. 5056/2023.

6. Το με αρ. πρωτ. **321957/23-09-2025 έγγραφο** της **Δ/νσης Κοινωνικής Μέριμνας Π.Κ.**, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:

Αντικείμενο – σκοπός :

Η Κρήτη αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς της Ελλάδας, με τον τουριστικό τομέα να συνεισφέρει το 70% του περιφερειακού ΑΕΠ και να καλύπτει περίπου το 17% της απασχόλησης. Η προσβασιμότητα, και ειδικότερα η ενσωμάτωση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) και των εμποδιζόμενων ατόμων, αποτελεί βασικό δείκτη κοινωνικής και οικονομικής ωριμότητας. Ωστόσο, σήμερα λιγότερο από το 9% των τουριστικών καταλυμάτων στην Κρήτη διαθέτει στοιχειώδεις προσβάσιμες υποδομές, ενώ η εκπαίδευση του προσωπικού στις ανάγκες και τα δικαιώματα των ΑμεΑ είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη. Η αναπηρία, είτε ορατή είτε μη ορατή (ψυχικές παθήσεις, νευροδιαφορετικότητα κ.ά.), συνεχίζει να λειτουργεί αποτρεπτικά ως προς την ισότιμη συμμετοχή στον τουρισμό και την κοινωνική ζωή, με αποτέλεσμα τον κοινωνικό αποκλεισμό, αλλά και την απώλεια οικονομικών ευκαιριών.

Το προτεινόμενο έργο «Η Κρήτη για όλους» επιχειρεί να αναστρέψει αυτή την πραγματικότητα μέσα από στοχευμένες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις σε περίπου 500 άτομα στις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Κρήτης. Η δράση περιλαμβάνει διαδραστικά σεμινάρια επικεντρωμένα στην κατανόηση των εννοιών της αναπηρίας, της προσβασιμότητας, της νευροδιαφορετικότητας και του προσβάσιμου σε όλους τουρισμού. Παρουσιάζονται καλές πρακτικές, το πρότυπο ISO 21902, και εφαρμόζονται πρακτικές οδηγίες για ένα φιλόξενο, χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον.

Η αναγκαιότητα του έργου δεν είναι μόνο ανθρωπιστική ή κοινωνική, αλλά και οικονομική. Η γήρανση του πληθυσμού στην Ελλάδα (περίπου 23% άνω των 65 ετών) και στην Ευρώπη εντείνει τη ζήτηση για προσβάσιμες υπηρεσίες. Σύμφωνα με έρευνες της ΕΕ, η αγορά αυτή υπολογίζεται να αποφέρει άνω των 166 δις. ευρώ ετησίως μέχρι το 2026. Παράλληλα, η θετική στάση και κατάρτιση του προσωπικού έχει αποδειχθεί καταλυτική για την εμπειρία των επισκεπτών με αναπηρία και την πρόθεσή τους να επαναλάβουν την επίσκεψή τους σε έναν προορισμό.

Η πρόταση είναι απολύτως ευθυγραμμισμένη με εθνικές και ευρωπαϊκές στρατηγικές (Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ 2024–2030, Στρατηγικός Σχεδιασμός Τουρισμού 2024–2028, Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, ESG δείκτες κ.ά.) και εστιάζει στη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού και ανταγωνιστικού τουριστικού μοντέλου. Το έργο αποτελεί μια στοχευμένη επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, με πολλαπλασιαστικά οφέλη για τον τουρισμό, την τοπική κοινωνία και την οικονομία, με ισχυρό κοινωνικό αποτύπωμα και σαφή αναπτυξιακή προοπτική.

Με την παρούσα εγκαθιδρύεται η συνεργασία μεταξύ των φορέων, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση της επίτευξης του κοινού τους στόχου, ήτοι στην εκπαίδευση των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, για την επικαιροποίηση των γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ. Η παρούσα συνεργασία εξυπηρετεί κατά τα προαναφερόμενα αποκλειστικά σκοπούς δημόσιου συμφέροντος.

Θεσμικό πλαίσιο - Διατάξεις

α) του **N. 3852/2010 (ΦΕΚ 87^{A/07-06-2010})** “Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης” (ΦΕΚ 87/A/07-06-2010) και ειδικότερα το άρθρο 100 αυτού, όπως τροποποιήθηκε με το

άρθρο 12, παρ. 5 του Ν. 4019/2011, με το άρθρο 138, παρ. 4 του Ν. 4070/2012 και με το άρθρο 8, παρ. 9 & 10 του Ν. 4071/2012.

(β) την υπ' αρ. **1218/16-02-2021 (ΦΕΚ 762 Β')** απόφαση της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, «Έγκριση τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κρήτης».

(γ) του **Π.Δ. 80/2016 (ΦΕΚ 145^{Α/05-08-2016})** «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες».

(δ) του **Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147^{Α/08-08-2016})** «Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

(ε) το υπ' αρ. 1010/26-05-2010 (Ορθή Επανάληψη 11-08-2021) έγγραφο του Περιφερειάρχη Κρήτης προς το Γραφείο Υπουργού Επικρατείας κ. Γεραπετρίτη, με το οποίο **ορίζεται για την Περιφέρεια Κρήτης, η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης, ως Σημείο Αναφοράς για το Συντονιστικό Μηχανισμό για την υλοποίηση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.**

Συμπεράσματα:

Τα αποτελέσματα του έργου – τα οποία θα μπορούν να αξιοποιηθούν από το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο Κρήτης (ΕΛΜΕΠΑ), την Περιφέρεια Κρήτης (ΠΚ) και τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Υπηρεσίες - θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων προσβασιμότητας των Ατόμων με Αναπηρία στις Επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, καθώς επίσης στην προαγωγή της ψυχικής τους υγείας και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, επιφέροντας έτσι άμεσα και έμμεσα οφέλη στις τοπικές κοινότητες, αλλά και στο σύνολο της Περιφέρειας Κρήτης.

ΕΙΣΗΓΟΥΜΑΣΤΕ

Έγκριση της σύναψης και των όρων της Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Κρήτης και του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ), για το έργο: **«Η Κρήτη για όλους: Πρόγραμμα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την επικαιροποίηση των γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων, των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ»** σύμφωνα με το συνημμένο σχέδιο αυτής, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης.

Πρόκειται για νέο έργο που θα χρηματοδοτηθεί από τους ΚΑΠ για Επενδύσεις της Περιφέρειας Κρήτης (ΚΑΕ 00.071-00.9179.01.001, κωδικός έργου 00.10.25.001), σύμφωνα με την υπ' αρ. 65/2025 (Πρακτικό Νο 12/19-06-2025) απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου, (Α.Δ.Α.: 6ΙΡΡ7ΛΚ-ΑΓ4) σχετικά με την έγκριση κατάρτισης του προϋπολογισμού για Κοινωνικές Δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης και των Περιφερειακών Ενοτήτων Κρήτης έτους 2025, με συνολικό προϋπολογισμό 49.565,00 € & ΚΑΕ 00.071 – 00.9179.01.001.

7. Την εισήγηση της κας **Λουκαδάκη Μαρίας** προϊσταμένης Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας Π.Κ.
8. Τις απόψεις της **προέδρου και των μελών της Επιτροπής.**
Ύστερα από διαλογική συζήτηση,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Α. Εγκρίνει την σύναψη και τους όρους της Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Κρήτης και του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ), για το έργο: «Η Κρήτη για όλους: Πρόγραμμα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την επικαιροποίηση των γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων, των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ», ως παρακάτω:

Στο Ηράκλειο, σήμερα την η - ου - 2025, μεταξύ των παρακάτω συμβαλλομένων:

- 1. της Περιφέρειας Κρήτης (Α.Φ.Μ. 997579388 Δ.Ο.Υ. Ηρακλείου),** που εδρεύει στο Ηράκλειο Πλατεία Ελευθερίας και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Περιφερειάρχη κ. Αρναουτάκη Σταύρο
- 2. του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΜΕΠΑ) Α.Φ.Μ. 996844271, Δ.Ο.Υ Ηρακλείου,** που εδρεύει στο Ηράκλειο, Εσταυρωμένος Τ.Κ. 71410 και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Καθηγητή κ. Αθανάσιο Μαλάμο, Αντιπρύτανη Έρευνας και Καινοτομίας, Πρόεδρο της Επιτροπής Ερευνών του ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ

Έχοντας υπόψη την κείμενη Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία και ειδικότερα τις παρακάτω διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά :

1. του Ν. 3852/2010 “Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης” (ΦΕΚ 87/Α/07-06-2010) και ειδικότερα το άρθρο 100 αυτού, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12, παρ. 5 του Ν. 4019/2011, με το άρθρο 138, παρ. 4 του Ν. 4070/2012 και με το άρθρο 8, παρ. 9 & 10 του Ν. 4071/2012.
2. την αρ. 1218/16-02-2021 (ΦΕΚ 762 Β΄) απόφαση της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, «Έγκριση τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κρήτης».
3. του Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147^Α) «Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
4. του Ν. 4782/2021 (ΦΕΚ 36Α/09-03-2021) «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία».
5. Το Ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α΄) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
6. του Π.Δ. 80/2016 (ΦΕΚ 145^Α) «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες».
7. του Ν. 4555/2018: «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

- 8.** του Ν. 4714/2020 (ΦΕΚ 148/Α/31-07-2020) «Φορολογικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της αναπτυξιακής διαδικασίας της ελληνικής οικονομίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2017/1852, (ΕΕ) 2018/822, (ΕΕ) 2020/876, (ΕΕ) 2016/1164, (ΕΕ) 2018/1910 και (ΕΕ) 2019/475, συνεισφορά Δημοσίου για την αποπληρωμή δανείων πληγέντων δανειοληπτών λόγω των δυσμενών συνεπειών της νόσου COVID-19 και άλλες διατάξεις» και συγκεκριμένα, το άρθρο 132.
- 9.** του άρθρου 24 του ν. 4386/2016 και τα άρθρα 50-68 του Ν. 4485/17 (ΦΕΚ Α' 114/4.8.17), που αποτελούν το ειδικό νομοθετικό καθεστώς που διέπει όλους τους ΕΛΚΕ των ΑΕΙ, σύμφωνα με το άρθρο 87 του Ν. 4485/17, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.
- 10.** της παρ. ε του άρθρου 13 του ν. 4445/2016 (ΦΕΚ 236Α'/19-12-2016 «Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, ρυθμίσεις για την κοινωνική αλληλεγγύη και εφαρμοστικές διατάξεις του ν. 4387/2016 (Α' 85) και άλλες διατάξεις» και συγκεκριμένα: «...Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της κάθε Περιφέρειας είναι αρμόδια, για την κατάλληλη υποστήριξη και διάθεση τεχνογνωσίας στους Δήμους για την εφαρμογή και παρακολούθηση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης...»
- 11.** του Ν. 4610/2019 (ΦΕΚ Α' 70/07-05-2019) «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- 12.** του Ν. 4624/2019 (ΦΕΚ Α' 137/29-08-2019) «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- 13.** του Ν. 4957/2022 (ΦΕΚ Α' 141/21-07-2022) «Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- 14.** Την με αρ. 219/Φ20/12.01.2023 (ΦΕΚ 265/τ. Β/20.01.2023) απόφαση του Πρύτανη του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου με θέμα «Καθορισμός Τομέων ευθύνης Αντιπρυτάνεων - Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και σειρά αναπλήρωσης του Πρύτανη του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου», όπως τροποποιήθηκε με την με αρ. 7881/Φ20/23.10.2024 απόφαση (ΦΕΚ 6078/ τ. Β' 05.11.2024).
- 15.** Την υπ' αρ. 221417/03-07-2025 Βεβαίωση της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης σύμφωνα με την παρ. 4 α,β του άρθρου 12 του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147^Α).
- 16.** Την υπ' αρ. 307145/10 - 09 - 2025 Βεβαίωση της Διεύθυνσης Οικονομικού Περιφέρειας Κρήτης σύμφωνα με την παρ. 4 (γ) του άρθρου 12 του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147^Α).
- 17.** Την υπ' αρ. 65/2025 (Πρακτικό Νο 12/19-06-2025) απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου, (Α.Δ.Α.: 6ΙΡΡ7ΛΚ-ΑΓ4) σχετικά με την έγκριση κατάρτισης του προϋπολογισμού για Κοινωνικές Δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης και των Περιφερειακών Ενοτήτων Κρήτης έτους 2025.
- 18.** Την υπ' αρ. 769/2025 (Πρακτικό Νο 18/23 - 07 -2025) απόφαση της Περιφερειακής Επιτροπής Περιφέρειας Κρήτης (Α.Δ.Α.: Ρ6ΗΚ7ΛΚ-ΡΥΓ) και της υπ' αρ. 2655/2025 (αρ. πρωτ.: 271895/ 11-08-2025) (Α.Δ.Α.: ΨΘΟΜ7ΛΚ-ΝΕΗ, Α.Δ.Α.Μ.: 25REQ017382902 2025 - 08 - 11), απόφασης της Διεύθυνσης Οικονομικού Περιφέρειας Κρήτης για την έγκριση δέσμευσης πίστωσης.

19. Την υπ' αρ. /2025 (Πρακτικό Νο / - -2025) απόφαση της Περιφερειακής Επιτροπής Περιφέρειας Κρήτης (Α.Δ.Α.:) για την έγκριση της σύναψης και των όρων της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης.

20. Την υπ' αρ. / - - 2025 Βεβαίωση του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΜΕΠΑ), σύμφωνα με την παρ. 4 και 5 του άρθρου 12 του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147^Α)

21. Την με αρ. πράξης/ - - 2025 απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου για την έκφραση θετικής γνώμης σχετικά με την υπογραφή της παρούσας προγραμματικής σύμβασης.

22. Την με αρ. πράξης/ - - 2025 απόφαση της Επιτροπής Ερευνών του ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ για την έγκριση υπογραφής της παρούσας προγραμματικής σύμβασης

23. Την υπ' αρ. / - -2025 (Α.Δ.Α.:) απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης σχετικά με τον έλεγχο νομιμότητας της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης.

συμφωνούνται, συνομολογούνται και γίνονται αμοιβαία αποδεκτά τα εξής:

ΑΡΘΡΟ 1 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η παρούσα Προγραμματική Σύμβαση περιέχει τα εξής άρθρα:

- 1) Περιεχόμενα
- 2) Προοίμιο - Σκοπός
- 3) Αντικείμενο Προγραμματικής Σύμβασης
- 4) Αναλυτική Περιγραφή Δράσεων - Παραδοτέα
- 5) Υποχρεώσεις και Δικαιώματα των Συμβαλλομένων
- 6) Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
- 7) Προϋπολογισμός - Ποσά Πόροι και Τρόπος Χρηματοδότησης
- 8) Διάρκεια - Χρονοδιάγραμμα Εκτέλεσης Προγραμματικής Σύμβασης
- 9) Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης
- 10) Ρήτρες
- 11) Ειδικό Όροι – Πνευματικά δικαιώματα
- 12) Τελικές Διατάξεις

ΑΡΘΡΟ 2 ΠΡΟΟΙΜΙΟ - ΣΚΟΠΟΣ

Η παρούσα πρόταση για το έργο: «Η Κρήτη για όλους: Πρόγραμμα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την επικαιροποίηση των γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων, των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ» υλοποιεί συνεργασία, η οποία αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες υπηρεσίες θα παρέχονται για την επίτευξη των κοινών στόχων και εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, με την χρηματοδότηση Περιφέρειας Κρήτης, αναλυτικά ως παρακάτω:

Α) Αναγκαιότητα του προτεινόμενου έργου

Ο τουριστικός τομέας αποτελεί ακρογωνιαίό λίθο της οικονομίας και της κοινωνίας της Κρήτης, με πολλαπλή επίδραση σε τομείς όπως το ΑΕΠ και η απασχόληση, με βάση μελέτη του INSETE που δημοσιεύτηκε το 2024, παραθέτοντας στοιχεία του 2023. Το 2023, η συνολική τουριστική δαπάνη στην Κρήτη ανήλθε σε 5,196 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 44% σε σχέση με το 2019. Η συνεισφορά του τουρισμού στο ΑΕΠ της Περιφέρειας έφτασε το 70%, έναντι 50% το 2019, γεγονός

που επιβεβαιώνει τη δομική εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από την τουριστική δραστηριότητα η οποία αντιπροσωπεύει επίσης το 17% της συνολικής απασχόλησης στην Κρήτη. Η μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση παρουσίασε αύξηση από 83 ευρώ το 2019 σε 113 ευρώ το 2023 (+36%), ενώ η μέση δαπάνη ανά επίσκεψη αυξήθηκε κατά 38%, φτάνοντας τα 941 ευρώ το 2023 (από 681 ευρώ το 2019). Η Κρήτη βρίσκεται πάνω από τον εθνικό διάμεσο των 13 ελληνικών περιφερειών τόσο στον αριθμό διανυκτερεύσεων (2023: 8,9) όσο και στον δείκτη τουριστών/κάτοικο (2023: 2,2 από 1,6 το 2019), υποδεικνύοντας συνεχή αύξηση της τουριστικής δυναμικής.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, η αναπηρία προκύπτει όχι μόνο από τις βλάβες που μπορεί να έχει το σώμα ενός ατόμου, αλλά από την αλληλεπίδραση με εμπόδια του περιβάλλοντος και της κοινωνίας. Σε αυτήν την προσέγγιση, γίνεται σαφές ότι σε πολλές περιπτώσεις, οι λειτουργικές ικανότητες των ατόμων εξαρτώνται λιγότερο από την ίδια την κατάσταση της υγείας τους και περισσότερο από το βαθμό στον οποίο το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον (υποδομές, τεχνολογία, εφαρμοζόμενες πολιτικές, και κοινωνικές στάσεις και αντιλήψεις) λειτουργεί ενισχυτικά ή ανασταλικά στην ενσωμάτωσή τους. Δηλαδή, ένα άτομο μπορεί να είναι ανάπηρο σε ένα περιβάλλον, και να μην είναι σε κάποιο άλλο. Είναι σημαντικό επίσης να διευκρινιστεί ότι οι αναπηρίες αφορούν καταστάσεις που είναι ορατές, όπως σωματικές – κινητικές αναπηρίες, αλλά και πολλές επιπλέον που είναι μη ορατές. Οι μη ορατές αναπηρίες (invisible or hidden disabilities), περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα καταστάσεων όπως νευροαναπτυξιακές διαταραχές (π.χ. αυτισμός, ΔΕΠΥ, μαθησιακές δυσκολίες), ψυχικές ασθένειες (π.χ. αγχώδεις διαταραχές, κατάθλιψη), χρόνιες παθήσεις (π.χ. ρευματοειδής αρθρίτιδα, σύνδρομο χρόνιας κόπωσης, επιληψία), καθώς και νοητικές ή γνωστικές δυσλειτουργίες χωρίς εμφανείς σωματικές εκδηλώσεις.

Τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) (ορατή ή μη ορατή) ή τα εμποδιζόμενα άτομα που επιθυμούν να επισκεφτούν κάποιον προορισμό ή ζουν σε αυτόν, αντιμετωπίζουν συχνά σοβαρά εμπόδια και αρνητικές εμπειρίες. Ένα από τα κυριότερα προβλήματα είναι η έλλειψη ουσιαστικής προσβασιμότητας, που μεταφράζεται στο ότι δεν υπάρχει η δυνατότητα ισότιμης συμμετοχής σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής. Σημαντικό πρόβλημα, εκτός από το δομημένο περιβάλλον και την έλλειψη ουσιαστικών σχετικών πληροφοριών, αποτελεί και η ανεπαρκής εκπαίδευση του προσωπικού σε ζητήματα πρόσβασης, προσβασιμότητας, και κατανόησης της έννοιας της ‘προσβάσιμης αλυσίδας’. Αυτή η απουσία ουσιαστικού καθολικού σχεδιασμού σε υποδομές και υπηρεσίες περιορίζει την αυτονομία και την αίσθηση ανεξαρτησίας που θα έπρεπε να προσφέρει ένα φιλόξενο και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον, οδηγεί σε αποσπασματικότητα των υπηρεσιών και συχνά σε αμηχανία και ανεπαρκή εξυπηρέτηση προς τα άτομα που έχουν ανάγκη.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ανάγκη για καθολική προσβασιμότητα και προσβάσιμους χώρους και υπηρεσίες καθίσταται ολοένα και πιο επιτακτική, δεδομένου ότι αφορά το σύνολο του πληθυσμού, ντόπιους και επισκέπτες, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας ή άλλων χαρακτηριστικών, όπως η σωματική διάπλαση, οι διανοητικές ικανότητες, η φυσική δύναμη, η αντίληψη και οι δεξιότητες. Η προσβασιμότητα δεν αφορά μόνο τα άτομα με μόνιμες καταστάσεις, αλλά κάθε άτομο που ενδέχεται να βιώνει προσωρινά περιορισμό στις ικανότητές του: ένας γονιός με παιδικό καρότσι, ένα άτομο που μεταφέρει βαριά αντικείμενα, ένα άτομο με κάταγμα στο πόδι, ένα άτομο με νεοπλασματική νόσο. Με άλλα λόγια, όταν οι υπηρεσίες και οι υποδομές σχεδιάζονται με γνώμονα τα άτομα με τις μεγαλύτερες ανάγκες, προσφέρουν βελτίωση των συνθηκών για το σύνολο του πληθυσμού (Εθνικό Σχέδιο για την Προσβασιμότητα με έμφαση στην κλιματική αλλαγή, 2022). Παγκόσμια έρευνα του 2024 έδειξε ότι επτά στους δέκα πολίτες θεωρούν πως η καθολική προσβασιμότητα βελτιώνει την ποιότητα ζωής όλων, ανεξαρτήτως ηλικίας ή φυσικής κατάστασης.

Υπάρχει συνεπώς η επίγνωση ότι π.χ. μια ράμπα εξυπηρετεί όχι μόνο τον χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου, αλλά και έναν γονέα με καρότσι ή έναν ποδηλάτη (ucig.org). Η προσβασιμότητα υπό αυτό το πρίσμα, παύει να θεωρείται ως κόστος για λίγους και αναγνωρίζεται ως στρατηγική επένδυση κοινωνικού κεφαλαίου, η οποία ενισχύει την ψυχολογική ανθεκτικότητα, την κοινωνική συνοχή και τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα για όλους.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης για το 2023, σχεδόν το 27% του πληθυσμού άνω των 16 ετών, δηλαδή περίπου 101 εκατομμύρια άτομα, έχουν κάποια μορφή αναπηρίας, είτε αυτή είναι ορατή είτε μη ορατή. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται σημαντικά με την ηλικία, φτάνοντας το 51,7% για άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω. Τα στατιστικά δεδομένα για τη γήρανση του πληθυσμού ενισχύουν περαιτέρω την αναγκαιότητα για κατανόηση και βελτίωση της προσβασιμότητας: οι πολίτες ηλικίας 65 ετών και άνω στην Ε.Ε. αντιστοιχούν ήδη στο 21,6% των περίπου 450 εκατομμυρίων κατοίκων, και ο δείκτης γήρανσης προβλέπεται να αυξηθεί σε όλα τα κράτη-μέλη τις επόμενες δεκαετίες. Στην Ελλάδα, το ποσοστό των ατόμων άνω των 65 έφτασε στο ιστορικό υψηλό του 23,3% τον Δεκέμβριο του 2024 και συνεχίζει να αυξάνεται, κατατάσσοντας τη χώρα μεταξύ των πιο 'γηρασμένων' στην Ε.Ε. Στην Κρήτη, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από την απογραφή του 2021, οι ηλικιακές ομάδες 60+ ήδη υπερβαίνουν το 26% του μόνιμου πληθυσμού, με την τάση αυτή να ενισχύεται. Κατά συνέπεια, όταν μια Περιφέρεια επενδύει στην προσβασιμότητα, δεν ανταποκρίνεται απλώς σε κάποια 'μόδα', τάση ή νομοθετική επιταγή, αλλά προετοιμάζει με προνοητικότητα το έδαφος για τις επερχόμενες δημογραφικές μεταβολές. Όλα τα παραπάνω αποτυπώνονται και στην 'Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ 2024–2030: Μια Ελλάδα με όλους, για όλους', η οποία υπογραμμίζει ότι η γήρανση του πληθυσμού και η εντεινόμενη αστικοποίηση καθιστούν την προσβασιμότητα βασικό δείκτη ευημερίας στις ελληνικές πόλεις.

Η μελέτη του European Network for Accessible Travel (ENAT, 2021) εκτιμά ότι η ζήτηση για προσβάσιμο τουρισμό στην Ε.Ε. θα αυξηθεί κατά 20% έως το 2026, με την αγορά αυτή να αποφέρει πάνω από 166 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (UNWTO, 2023), μόλις το 9% των επαγγελματιών του τουρισμού στην Ε.Ε. έχουν λάβει κάποια κατάρτιση σε ζητήματα προσβασιμότητας, αναδεικνύοντας ένα σημαντικό έλλειμμα στις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού. Παρά το ισχυρό τουριστικό προφίλ της, η Κρήτη αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στο πεδίο της προσβασιμότητας. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (2023) και του ΣΕΤΕ, λιγότερο από 9% των καταλυμάτων διαθέτουν προσβάσιμες υποδομές. Η υφιστάμενη προσβασιμότητα περιορίζεται συχνά στη φυσική διάσταση (ράμπες, ανελκυστήρες, όταν υπάρχουν και εάν λειτουργούν), χωρίς να συνοδεύεται από κατάλληλες υπηρεσίες ή εκπαιδευμένο προσωπικό.

Η έκθεση The Access Survey (2019) αναδεικνύει τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει το προσωπικό στην εμπειρία προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία. Ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της μελέτης είναι ότι το 43% των συμμετεχόντων ανέφεραν ως εμπόδιο τις στάσεις ή την ανεπαρκή υποστήριξη από το προσωπικό. Η έλλειψη κατάρτισης, η αδυναμία παροχής βοήθειας και η μη εξοικείωση με τον απαιτούμενο εξοπλισμό προσβασιμότητας, όπως ανελκυστήρες ή βοηθητικά μέσα, αποτέλεσαν σημαντικές πηγές δυσκολιών. Επιπλέον, η έρευνα κατέδειξε ότι η θετική στάση του προσωπικού μπορεί να λειτουργήσει ως ενισχυτικός παράγοντας: το 76% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι είναι πιο πιθανό να επισκεφθούν έναν χώρο εάν αισθάνονται ευπρόσδεκτοι από το προσωπικό ή εάν διαπιστώσουν ότι δίνεται έμφαση στην προσβασιμότητα. Ιδιαίτερης σημασίας είναι το γεγονός ότι η αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών των ανθρώπων ήταν μία από τις πέντε συχνότερες προτάσεις των ερωτηθέντων για τη βελτίωση της

καθημερινότητάς τους, υπογραμμίζοντας ότι η προσβασιμότητα δεν αφορά μόνο τις υποδομές αλλά και την ανθρώπινη αλληλεπίδραση. Συνολικά, τα ευρήματα αναδεικνύουν την ανάγκη για συστηματική εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και ενδυνάμωση του προσωπικού ώστε να λειτουργεί ως φορέας συμπερίληψης και θετικής εμπειρίας για όλα τα άτομα.

Για την Κρήτη και την Ελλάδα, μελέτη του 2017 εξέτασε τις στάσεις του πληθυσμού απέναντι σε άτομα με κινητική ή νοητική αναπηρία. Τα ευρήματα είναι ανησυχητικά, καθώς κατεγράφησαν πολύ χαμηλά επίπεδα αποδοχής, ιδιαίτερα σε σχέση με τις στάσεις απέναντι σε άτομα με κινητική αναπηρία, με βαθμολογίες μόλις πάνω από το μεσαίο όριο των σχετικών κλιμάκων. Σε σχέση επίσης με την νοητική αναπηρία, και σε σύγκριση με άλλες χώρες (π.χ. Ολλανδία, Καναδά, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ), οι στάσεις των Ελλήνων ήταν σημαντικά λιγότερο θετικές, ειδικά στα υπο-πεδία της ενδυνάμωσης και της ομοιότητας. Αντίθετα, τα σκορ σε υποκλίμακες όπως η 'ιδρυματοποίηση - προστασία' ήταν υψηλότερα, αντανakλώντας παραδοσιακές ή προστατευτικές αντιλήψεις που συχνά οδηγούν σε αποκλεισμό από την κοινωνική ζωή.

Τα ευρήματα αυτά τονίζουν την ανάγκη για δημιουργία προγραμμάτων κατάρτισης και ενίσχυση της εκπαίδευσης γύρω από την προσβασιμότητα και την αναπηρία διότι οι στάσεις των επαγγελματιών του τουρισμού και όσων σχεδιάζουν και προσφέρουν υπηρεσίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της συνολικής εμπειρίας των εμποδιζόμενων ατόμων ή ατόμων με αναπηρία κατά την επίσκεψή τους σε έναν προορισμό. Περισσότερο και από τις υλικές υποδομές, η ανθρώπινη διάσταση της εξυπηρέτησης, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο το προσωπικό αλληλεπιδρά με τα άτομα με αναπηρία, επηρεάζει βαθιά το αίσθημα σεβασμού, ασφάλειας και αποδοχής. Φιλικές, κατάλληλες, και απαλλαγμένες από στερεότυπα συμπεριφορές συμβάλλουν στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς, όπου κάθε άτομο νιώθει πραγματικά ευπρόσδεκτο. Αντίθετα, αμηχανία, αδιαφορία ή προκατειλημμένες και στερεοτυπικές αντιλήψεις και συμπεριφορές μπορούν να ακυρώσουν ακόμη και τις πιο άρτιες υποδομές.

Η προτεινόμενη παρέμβαση συμπληρώνει απόλυτα και προεκτείνει το μακροπρόθεσμο όραμα 'Ελληνικός Τουρισμός 2030 | Σχέδια Δράσης για την Περιφέρεια Κρήτης, που μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου 2024-2028, χαρτογραφεί την πορεία της προς έναν προορισμό Διάσημο, Διαφορετικό, Ανθεκτικό, Αειφόρο, Έξυπνο, Συνεργατικό και Ολιστικό, δίνοντας προτεραιότητα στη βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάπτυξη, και στη συνεχή αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Με την πιστοποιημένη επιμόρφωση περίπου 500 εργαζομένων, το έργο υλοποιεί τον άξονα 'βιώσιμος-αειφόρος και χωρίς αποκλεισμούς τουρισμός', ενισχύει άμεσα την ανταγωνιστικότητα της Κρήτης σε νέες αγορές (ΑμεΑ, εμποδιζόμενα άτομα, & τουρισμός 3^{ης} ηλικίας) και δημιουργεί το κοινό λεξιλόγιο συνεργασίας που ο ίδιος ο οδικός χάρτης ζητά μεταξύ Περιφέρειας, επιχειρήσεων και εκπαιδευτικών φορέων, ώστε το τουριστικό προϊόν του νησιού να είναι πραγματικά ανοιχτό σε όλους.

Β) Φορείς υλοποίησης

Για την υλοποίηση του παρόντος έργου και για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος, προωθείται η σύμπραξη της Περιφέρειας Κρήτης με το Εργαστήριο Τουρισμού και Επιχειρηματικότητας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου. Οι αναφερόμενοι φορείς διαθέτουν εξειδικευμένη γνώση στην εκπαίδευση ενηλίκων σε θέματα προσβασιμότητας. Ειδικότερα:

Το **Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού** διαθέτει εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό σε τομείς που καλύπτουν ένα ευρύ διεπιστημονικό φάσμα

στις κοινωνικές επιστήμες, τις επιστήμες υγείας, και τον τουρισμό. Επιπρόσθετα, διαθέτει την απαραίτητη τεχνογνωσία σε θέματα αναπηρίας και προσβασιμότητας, προκειμένου να υλοποιήσει το προτεινόμενο έργο.

Το θεσμοθετημένο **Εργαστήριο Τουρισμού και Επιχειρηματικότητας** του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού του ΕΛΜΕΠΑ ιδρύθηκε το 2016. Από τότε έχει ως κύριο στόχο την ανάπτυξη και προαγωγή του ακαδημαϊκού πλαισίου στον τομέα του τουρισμού, του πολιτισμού, της επιχειρηματικότητας και της περιφερειακής ανάπτυξης, μέσα από την προσέγγιση της οικονομικής και διοικητικής επιστήμης. Παράλληλα, επιδιώκει την προώθηση των αποτελεσμάτων του, ώστε να αξιοποιηθούν από όλους τους εμπλεκόμενους σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Το εργαστήριο υποστηρίζεται από μέλη ΔΕΠ του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού και μια σειρά από εξωτερικούς συνεργάτες. Το Εργαστήριο δίνει τη δυνατότητα σε φοιτητές/τριες του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού να πραγματοποιήσουν την πρακτική τους άσκηση και να συμμετέχουν ενεργά σε δράσεις συμβουλευτικής, εξωστρέφειας και ερευνητικά έργα, συναφή με το αντικείμενο των σπουδών τους. Το Εργαστήριο Τουρισμού και Επιχειρηματικότητας έχει αναπτύξει σημαντικές συνεργασίες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, συμμετέχοντας σε ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα που στοχεύουν στην ενίσχυση της τουριστικής βιομηχανίας και της επιχειρηματικότητας. Κατά τη διάρκεια λειτουργίας του, το Εργαστήριο Τουρισμού και Επιχειρηματικότητας έχει συνεργαστεί σε θέματα έρευνας και συμβουλευτικής με τους μεγαλύτερους τουριστικούς δήμους της Κρήτης, έχει συμμετάσχει σε τέσσερα (4) διεθνή ευρωπαϊκά έργα στο πεδίο του τουρισμού και της φιλοξενίας, έχει προσελκύσει χρηματοδότηση μέσω ανταγωνιστικών εθνικών προγραμμάτων (ΕΣΠΑ, Ερευνώ – Καινοτομώ – Δημιουργώ), ενώ τέλος έχει υλοποιήσει το εμβληματικό έργο της δημιουργίας του Παρατηρητηρίου Τουρισμού Κρήτης, μέσω χρηματοδότησης που έλαβε από την Περιφέρεια Κρήτης. Συνολικά, το Εργαστήριο Τουρισμού και Επιχειρηματικότητας του ΕΛΜΕΠΑ αποτελεί έναν δυναμικό πυρήνα έρευνας και καινοτομίας, συμβάλλοντας ενεργά στην ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, του πολιτισμού και της επιχειρηματικότητας, τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Επιστημονικά Υπεύθυνος του έργου είναι ο κος Κριτσωτάκης Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής με εξειδίκευση στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας, τη Δημόσια Υγεία και την Κοινωνική Επιδημιολογία του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΜΕΠΑ).

Η συνεργασία του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου με την Περιφέρεια Κρήτης δημιουργεί μια εξαιρετικά δυναμική προοπτική, η οποία, μέσα από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις του παρόντος έργου, μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην αλλαγή των κοινωνικών αντιλήψεων και στην ουσιαστικότερη ενσωμάτωση των ατόμων με ορατές ή μη ορατές αναπηρίες, καθώς και των εμποδιζόμενων ατόμων. Η ένταξη αυτών των ομάδων ως ισότιμων και ενεργών μελών της κοινωνίας όχι μόνο ενισχύει τη συνοχή, αλλά ταυτόχρονα αναβαθμίζει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και προσδίδει αυξημένη προστιθέμενη αξία στο τουριστικό προϊόν της Κρήτης.

Με την παρούσα εγκαθιδρύεται η συνεργασία μεταξύ των φορέων, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση της επίτευξης του κοινού τους στόχου, ήτοι στην εκπαίδευση των επαγγελματιών για την επικαιροποίηση των γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους σε θέματα αναπηρίας και προσβασιμότητας με σκοπό τη βελτίωση του παρεχόμενου προϊόντος τόσο σε τουρίστες όσο και στον τοπικό πληθυσμό. Η παρούσα συνεργασία εξυπηρετεί κατά τα προαναφερόμενα αποκλειστικά σκοπούς δημόσιου συμφέροντος.

Σημειώνεται, ότι έχουν ληφθεί υπ' όψιν οι διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 4 και 5 του Ν. 4412/2016, ήτοι με την παρούσα εγκαθιδρύει συνεργασία μεταξύ των συμβαλλομένων φορέων, η οποία αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες υπηρεσίες, θα παρέχονται για την επίτευξη των κοινών τους στόχων και θα εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, όπως συνεπάγεται από α) την υπ' αρ. [REDACTED] / [REDACTED] - 2025 Βεβαίωση του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ), β) την υπ' αρ. 221417/03-07-2025 Βεβαίωση της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης και γ) την υπ' αρ: 307145/10 - 09 - 2025 Βεβαίωση της Διεύθυνσης Οικονομικού Περιφέρειας Κρήτης, οι εδώ συμβαλλόμενοι φορείς εκτελούν στην ελεύθερη αγορά λιγότερο από το 20% των δραστηριοτήτων που αφορά η συγκεκριμένη συνεργασία. Για το λόγο αυτό η σύναψη της παρούσης εξαιρείται των διατάξεων του Ν. 4412/16.

ΑΡΘΡΟ 3 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Το συγκεκριμένο έργο περιλαμβάνει τη βασική δράση της εκπαίδευσης των εργαζομένων για την βελτίωση των γνώσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους σε σχέση με την αναπηρία και την προσβασιμότητα (Δράση 1), καθώς και τον σχεδιασμό και την διαχείριση του έργου και τις δράσεις διάχυσης και δημοσιότητας του έργου και των αποτελεσμάτων του (Δράση 2), αναλυτική περιγραφή των οποίων παρουσιάζεται στο άρθρο 4.

ΑΡΘΡΟ 4 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ – ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

1η Δράση: Επικαιροποίηση γνώσεων και ενίσχυση δεξιοτήτων των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ.

Σύντομη περιγραφή για την 1^η Δράση: Σχεδιασμός και υλοποίηση μιας πλήρους διαδραστικής, 5^{ωρης} δια ζώσης εκπαιδευτικής παρέμβασης, για 20 ομάδες εργαζομένων στους νομούς Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου και Χανίων (ενδεικτικός αριθμός ωφελούμενων: 500 άτομα).

Στόχος της δράσης είναι μέσω μιας πλήρους διαδραστικής συνεδρίας να εξοπλίσει τους συμμετέχοντες/ουσες με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την κατανόηση της αναπηρίας και της ανάγκης προώθησης της προσβασιμότητας στις υπηρεσίες και στον τουριστικό κλάδο, αναδεικνύοντας τόσο τις κοινωνικές διαστάσεις της αναπηρίας όσο και τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που απορρέουν από τη βελτίωση της προσβασιμότητας. Οι επιχειρήσεις που υιοθετούν εύλογες προσαρμογές προσβασιμότητας όχι μόνο βελτιώνουν την ποιότητα των υπηρεσιών τους, αλλά και αποκτούν σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε μια αγορά που απαιτεί όλο και περισσότερα προσβάσιμες και βιώσιμες προσεγγίσεις. Η δράση θα υλοποιηθεί και στους τέσσερις νομούς της Κρήτης, για 20 ομάδες εργαζομένων και ενδεικτικά ως παρακάτω: Ηράκλειο (8 ομάδες), Λασιθί (4 ομάδες), Ρέθυμνο (4 ομάδες) και Χανιά (4 ομάδες).

Περιγραφή της παρέμβασης: Το σεμινάριο εστιάζει στην προσβασιμότητα και τον προσβάσιμο τουρισμό, αναλύοντας τις τέσσερις βασικές αρχές που τον διέπουν. Εξετάζει τον αντίκτυπο των δημογραφικών αλλαγών και της γήρανσης του πληθυσμού, καθώς και τη σημασία της κατανόησης των διαφορετικών τύπων αναπηρίας, και τις έννοιες της βλάβης, της ανικανότητας και της αναπηρίας.

Παρουσιάζει τα διαφορετικά μοντέλα κατανόησης της αναπηρίας, όπως το ιατρικό και το κοινωνικό μοντέλο, και δίνει έμφαση στη νευροδιαφορετικότητα και τις μη ορατές αναπηρίες. Επιπλέον, αναλύει τα περιβαλλοντικά εμπόδια και τις ανθρώπινες στάσεις, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για εύλογες προσαρμογές στο πλαίσιο της μωβ οικονομίας. Το σεμινάριο αναλύει καλές πρακτικές από την Ελλάδα και το εξωτερικό, μελέτες περίπτωσης, την πρόσφατη μελέτη του ΣΕΤΕ για την προσβασιμότητα στην Ελλάδα, καθώς και το πρότυπο ISO 21902. Τέλος, δίνει έμφαση στο προσβάσιμο μάρκετινγκ, καθώς και σε πρακτικές οδηγίες και δεξιότητες που συμβάλλουν στη δημιουργία ενός φιλικού και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντος που θα απευθύνεται τόσο σε τουρίστες, όσο και στον τοπικό πληθυσμό.

Η παρέμβαση απευθύνεται σε επιχειρηματίες και εργαζόμενους (ενδεικτικά: καταλύματα, εστίαση, τουριστικά γραφεία, κλπ.) που επιθυμούν να κατανοήσουν τις βασικές αρχές, αλλά και την αναγκαιότητα του προσβάσιμου τουρισμού στο πλαίσιο βιώσιμων προσεγγίσεων. Το πλήρως διαδραστικό σεμινάριο θα περιλαμβάνει ενδεικτικά τις εξής ενότητες:

- Προσβασιμότητα και Προσβάσιμος Τουρισμός
- Τύποι αναπηρίας και Ορισμοί: Βλάβη – Ανικανότητα – Αναπηρία
- Δημογραφικές αλλαγές – γήρανση του πληθυσμού
- Διαφορετικοί τρόποι κατανόησης της αναπηρίας – Ιατρικό και Κοινωνικό μοντέλο
- Νευροδιαφορετικότητα – Μη ορατές αναπηρίες
- Εμπόδια του περιβάλλοντος και ανθρώπινες στάσεις και αντιδράσεις
- 4 Κατευθυντήριες Αρχές Προσβασιμότητας
- Αναγκαιότητα εύλογων προσαρμογών – Μωβ οικονομία
- Καλές πρακτικές και μελέτες περίπτωσης από την Ελλάδα και το εξωτερικό
- Μελέτη ΣΕΤΕ για την προσβασιμότητα – κατάσταση στην Ελλάδα
- Πρότυπο ISO 21902 – απαιτήσεις / συστάσεις για τον προσβάσιμο τουρισμό
- Συμπεριληπτικό – προσβάσιμο μάρκετινγκ
- Πρακτικές οδηγίες – δεξιότητες αλληλεπίδρασης

Πλέον των αναμενόμενων θετικών επιδράσεων στους συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική παρέμβαση, το πρόγραμμα αποσκοπεί επίσης:

- Στην ενίσχυση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος της Κρήτης.
- Στην προσέλκυση νέων αγορών, όπως άτομα τρίτης ηλικίας, οικογένειες με μικρά παιδιά και ΑμεΑ.
- Στην προώθηση ενός βιώσιμου, δίκαιου και χωρίς αποκλεισμούς τουριστικού μοντέλου, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και το ISO 21902.
- Στην ευθυγράμμιση της Περιφέρειας Κρήτης με ESG δείκτες και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs 3, 8, 10, 11).
- Στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με δεδομένο ότι τα θετικά αποτελέσματα της παρέμβασης θα επεκταθούν και στον τοπικό πληθυσμό, ο οποίος θα απολαμβάνει ισότιμα τα οφέλη από ένα πιο προσβάσιμο, φιλόξενο και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ 1^{ης} ΔΡΑΣΗΣ

- **Επικαιροποίηση γνώσεων και ενίσχυση δεξιοτήτων των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ – διάρκειας έξι (6) μηνών (1^η Δράση - Α΄ Φάση - 1^η Δόση):**

1. Υλικό σε ψηφιακή μορφή για τους ωφελούμενους της παρέμβασης

- **Επικαιροποίηση γνώσεων και ενίσχυση δεξιοτήτων των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ –**

δέκα (10) ομάδες απασχολούμενων, διάρκειας δέκα (10) μηνών (1^η Δράση - Β΄ Φάση – 2^η Δόση):

1. Λίστα με υπογραφές των συμμετεχόντων στα διαδραστικά σεμινάρια
2. Φωτογραφίες από τα διαδραστικά σεμινάρια
3. Έκθεση αξιολόγησης από την επιστημονική ομάδα του έργου
4. Έκθεση πεπραγμένων

- Επικαιροποίηση γνώσεων και ενίσχυση δεξιοτήτων των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, σε θέματα προσβασιμότητας ΑμεΑ – δέκα (10) ομάδες απασχολούμενων, διάρκειας είκοσι (20) μηνών (1^η Δράση - Γ΄ Φάση – 3^η Δόση):

1. Λίστα με υπογραφές των συμμετεχόντων στα διαδραστικά σεμινάρια
2. Φωτογραφίες από τα διαδραστικά σεμινάρια
3. Έκθεση αξιολόγησης από την επιστημονική ομάδα του έργου
4. Έκθεση πεπραγμένων

2^η Δράση: Σχεδιασμός και διαχείριση του έργου – Δράσεις διάχυσης και δημοσιότητας του έργου και των αποτελεσμάτων του

Σύντομη περιγραφή για τη 2^η Δράση: Η 2^η Δράση περιλαμβάνει την παραγωγή έντυπου και ψηφιακού ενημερωτικού υλικού, την προβολή του έργου μέσω κοινωνικών δικτύων και μέσων επικοινωνίας, καθώς και τη διοργάνωση εκδήλωσης παρουσίασης των αποτελεσμάτων. Περιλαμβάνονται επίσης η αναφορά για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, το συντονισμό και την τελική αποτίμηση της υλοποίησης μέσω σχετικής έκθεσης.

Στόχος της Δράσης είναι η ενίσχυση της απήχησης του έργου μέσω στοχευμένων ενεργειών επικοινωνίας, διάχυσης και δημοσιότητας, καθώς και η διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης, συντονισμού και αξιολόγησής του.

Η 2^η Δράση περιλαμβάνει, ενδεικτικά, την παραγωγή έντυπου και ψηφιακού ενημερωτικού υλικού, όπως φυλλάδια, αφίσες, και banner, καθώς και τον σχεδιασμό γραφικών, τις εκτυπώσεις και την έκδοση βεβαιώσεων παρακολούθησης για τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα, καθώς και τους φορείς που εκπροσωπούν. Προβλέπεται επίσης η αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για σκοπούς προβολής και διάχυσης των αποτελεσμάτων, καθώς και κάλυψη σχετικών εξόδων διαφήμισης και επικοινωνίας. Με την ολοκλήρωση του έργου θα διοργανωθεί ημερίδα – κεντρική εκδήλωση παρουσίασης των αποτελεσμάτων, καθώς και συνεντεύξεις στον τύπο, κατά την οποία θα παρουσιαστεί συνολικά το πρόγραμμα, οι δράσεις που υλοποιήθηκαν και τα οφέλη για τις ομάδες-στόχους. Τέλος, θα συνταχθεί και θα παραδοθεί η τελική έκθεση του έργου, η οποία θα περιλαμβάνει την περιγραφή της μεθοδολογίας, της διαδικασίας υλοποίησης και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Περιλαμβάνει επίσης τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, τον συντονισμό και την επιστημονική εποπτεία του έργου, καθώς και την διοικητική υποστήριξη έργου.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ 2^{ης} ΔΡΑΣΗΣ

- **Σχεδιασμός και διαχείριση του έργου – Δράσεις διάχυσης και δημοσιότητας του έργου και των αποτελεσμάτων του – διάρκειας έξι (6) μηνών (2^η Δράση - Α΄ Φάση – 1^η Δόση):**
 1. Συνοπτικός οδηγός προσβασιμότητας
 2. Έντυπο υλικό (Αφίσες, banner, βεβαιώσεις κ.α.)
- **Σχεδιασμός και διαχείριση του έργου – Δράσεις διάχυσης και δημοσιότητας του έργου και των αποτελεσμάτων του – διάρκειας είκοσιτεσσάρων (24) μηνών (2^η Δράση - Β΄ Φάση – 4^η Δόση):**

1. Φωτογραφικό υλικό και πρόγραμμα σε ψηφιακή μορφή από την κεντρική εκδήλωση για το έργο.
2. Έκθεση δράσεων διάχυσης και δημοσιότητας (σελίδα στο Facebook, κ.λπ.)
3. Τελική Έκθεση του έργου που θα περιλαμβάνει έκθεση πεπραγμένων και αξιολόγηση των δράσεων του έργου, ως προς την ικανοποίηση των ωφελουμένων και την αποτελεσματικότητά του.

ΑΡΘΡΟ 5

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

Οι συμβαλλόμενοι φορείς αναλαμβάνουν τις παρακάτω υποχρεώσεις και δικαιώματα:

5.1. Η Περιφέρεια Κρήτης αναλαμβάνει:

- Να χρηματοδοτήσει από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού της, μέχρι το ποσό των **49.565,00 €**, το έργο, σύμφωνα με το άρθρο 7 της παρούσας σύμβασης συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.
- Να διευκολύνει με κάθε τρόπο το επιστημονικό προσωπικό που θα απασχοληθεί για την υλοποίηση του αντικειμένου της παρούσας σύμβασης στη συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών.
- Να ορίσει τους εκπρόσωπούς της στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της Σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 9 της παρούσας.
- Να παρέχει έγκαιρα στο Φορέα Υλοποίησης την αναγκαία πληροφόρηση για θέματα που τυχόν επηρεάζουν την υλοποίηση του Έργου.
- Να συνεργάζεται με το Φορέα Υλοποίησης για την ενημέρωση του κοινού και την προβολή του Έργου.

5.2. Ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, ως Φορέας Υλοποίησης αναλαμβάνει:

- Να υλοποιήσει το έργο, καθώς και να παραδώσει στην Περιφέρεια Κρήτης έκθεση αποτελεσμάτων της μελέτης (για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων, την πλήρη κατοχή και πρόσβαση στα πρωτογενή δεδομένα θα έχει το Εργαστήριο Τουρισμού και Επιχειρηματικότητας).
- Να εκπληρώσει τους σκοπούς αυτής της Προγραμματικής Σύμβασης και να είναι υπεύθυνος για την αρτιότητα τους, όπως περιγράφονται στο ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (άρθρο 3).
- Να επιλέξει, να απασχολεί και να διαθέτει επιστημονικό προσωπικό με τα απαραίτητα και ανάλογα προσόντα, προκειμένου να διασφαλισθεί η αρτιότητα υλοποίησης του Έργου.
- Να επιλέξει και να συντονίζει τους επιμέρους συνεργάτες ανάλογου επιστημονικού προφίλ, οι οποίοι πλαισιώνουν το παρόν έργο.
- Να κοινοποιεί στην Περιφέρεια Κρήτης τις αναφορές προόδου για την εξέλιξη του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του Έργου.
- Να μεριμνά για την ενημέρωση του κοινού και την προβολή του Έργου, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης.
- Να συμμετέχει και να ορίσει τον εκπρόσωπό του στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της Σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 9 της παρούσας.
- Να υλοποιήσει στο συμφωνηθέν χρονοδιάγραμμα του έργου.
- Να παρέχει κάθε δυνατή συνδρομή και κάθε αναγκαία πληροφορία για την άρτια και έγκαιρη υλοποίηση των προβλεπόμενων στην παρούσα σύμβαση.

Επιστημονικά Υπεύθυνος του έργου ορίζεται ο κ. Κριτωτάκης Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού.

Ο Επιστημονικά Υπεύθυνος του έργου, δύναται να επιλέξει τους επιμέρους συνεργάτες, με τα κατάλληλα επιστημονικά προσόντα, οι οποίοι θα πλαισιώσουν

την ερευνητική ομάδα για την εκτέλεση του συμφωνημένου έργου από πλευράς του ΕΛΚΕ του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου. Ο Επιστημονικά Υπεύθυνος αναλαμβάνει τη γενική ευθύνη για την υποβολή όλων των εγγράφων εκ μέρους του ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ προς την Περιφέρεια Κρήτης, καθώς και τη γενικότερη σύνδεση και επικοινωνία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών.

Η ομάδα έργου αναφέρεται ενδεικτικά και όχι περιοριστικά ως εξής:

Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
1	Κριτσωτάκης Γεώργιος	Αναπληρωτής Καθηγητής 'Μάνατζμεντ Υπηρεσιών Υγείας και Δημόσια Υγεία – Κοινωνική Επιδημιολογία' Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού, ΕΛΜΕΠΑ
2	Αποστολάκης Αλέξανδρος	Καθηγητής στο Μάρκετινγκ Υπηρεσιών Τουρισμού Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών Διοίκησης και Οικονομίας Διευθυντής του θεσμοθετημένου εργαστηρίου Τουρισμού και Επιχειρηματικότητας Διευθυντής του μεταπτυχιακού προγράμματος «Διοίκηση Επιχειρήσεων Φιλοξενίας και Τουρισμού», ΕΛΜΕΠΑ
3	Παπαδάκη Ειρήνη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στην Επικοινωνία, Διαμεσολάβηση και Πολιτισμικές Βιομηχανίες Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού, ΕΛΜΕΠΑ
4	Μαρκάκη Αφροδίτη	Ψυχολόγος, Υπ. Διδάκτορας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού, ΕΛΜΕΠΑ
5	Παπαγιάννη Ναταλία	Στέλεχος Διοίκησης ΕΛΜΕΠΑ

ΑΡΘΡΟ 6 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν ότι κατά την εκτέλεση των δράσεων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των ατόμων που θα συμμετέχουν, θα καταστούν ήδη από τη συλλογή τους ανώνυμα, κατά τρόπο ώστε η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων, να μην μπορεί ή να μην μπορεί πλέον να εξακριβωθεί. Κατά τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και πριν τη δημοσιοποίηση ή και με οποιοδήποτε άλλο τρόπο χρήση των αποτελεσμάτων της, ο επιστημονικά υπεύθυνος θα έχει προβεί σε πλήρη ανωνυμοποίηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έχει συλλέξει. Τα δύο μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην δημοσιοποιήσουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα όσων συμμετείχαν στο έργο.
2. Σε κάθε περίπτωση, τα συμβαλλόμενα μέρη εγγυώνται ότι τηρούν όλες τις αρχές και όρους του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων και της εθνικής νομοθεσίας (ν. 4624/2019) και εφαρμόζουν τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν και να μπορούν να αποδεικνύουν ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων, διενεργείται σύμφωνα με τον πιο πάνω Γενικό Κανονισμό και, ιδίως, σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 αυτού και ότι προβαίνουν σε επικαιροποίηση των μέτρων αυτών.
3. Τα συμβαλλόμενα μέρη διασφαλίζουν ότι το προσωπικό, οι υπάλληλοι, οι εργαζόμενοι, οι απασχολούμενοι και οι προστηθέντες αυτών, με οποιασδήποτε φύσης σύμβαση ή σχέση εργασίας ή απασχόλησης, που είναι εξουσιοδοτημένοι να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της σύμβασης

αυτής, έχουν αναλάβει δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας ή τελούν υπό τη δέουσα κανονιστική υποχρέωση τήρησης εμπιστευτικότητας.

4. Τα συμβαλλόμενα μέρη εγγυώνται την άσκηση των δικαιωμάτων των προσώπων, των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα επεξεργάστηκαν, όπως αυτά προβλέπονται στα άρθρα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του πιο πάνω Γενικού Κανονισμού υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που οι διατάξεις αυτές προβλέπουν.

Η Περιφέρεια Κρήτης εγγυάται ότι:

(α) σε περίπτωση παραλαβής αποτελεσμάτων των δράσεων, που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, αυτή θα γίνει από τα ειδικώς εξουσιοδοτημένα πρόσωπα που θα ορισθούν στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης με δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας και

(β) σε περίπτωση περιστατικού παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θα ακολουθηθεί η διαδικασία του άρθρου 33 επόμενα του πιο πάνω Γενικού Κανονισμού και θα ενημερωθεί άμεσα ο ΕΛΚΕ του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ)

5. Σημείο επικοινωνίας για τα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων, όπου αυτό απαιτηθεί, ορίζεται:

(α) για την Περιφέρεια Κρήτης οι ορισθέντες εκπρόσωποί της στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης,

(β) για τον ΕΛΚΕ του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΜΕΠΑ), ο εκάστοτε υπεύθυνος προστασίας δεδομένων (DPO) του ιδρύματος (dpo@hmu.gr).

Τα μέρη δηλώνουν ότι διαθέτουν Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (Data Protection Officer), σύμφωνα με τις διατάξεις του ΓΚΠΔ για την έγκαιρη και έγκυρη εφαρμογή του Κανονισμού αυτού σε όλες διαδικασίες της παρούσης, που τυχόν απαιτηθεί, ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση υποχρεούνται να ορίσουν αμέσως.

ΑΡΘΡΟ 7

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΠΟΣΑ ΚΑΙ ΠΟΡΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο συνολικός προϋπολογισμός για την εκτέλεση του Έργου της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης ανέρχεται στο ποσό **49.565,00 €** συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.

Το έργο θα χρηματοδοτηθεί από τους ΚΑΠ για Επενδύσεις της Περιφέρειας Κρήτης (ΚΑΕ 00.071-00.9179.01.001, κωδικός έργου 00.10.25.001), σύμφωνα με την υπ' αρ. 65/2025 (Πρακτικό Νο 12/19-06-2025) απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου, (Α.Δ.Α.: 6ΙΡΡ7ΛΚ-ΑΓ4) σχετικά με την έγκριση κατάρτισης του προϋπολογισμού για Κοινωνικές Δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης και των Περιφερειακών Ενοτήτων Κρήτης έτους 2025.

Οι πληρωμές θα γίνουν σε **τέσσερις (4) δόσεις** προς τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, που τον διέπει, ως παρακάτω:

- Η πρώτη δόση θα καταβληθεί με την ολοκλήρωση της Φάσης Α', της 1^{ης} και της 2^{ης} Δράσης, διάρκειας έξι (6) μηνών (για τα έτη 2025-2026) (ποσού 11.787,50 €)

- Η δεύτερη δόση θα καταβληθεί με την ολοκλήρωση της Φάσης Β' - 1^{ης} Δράσης, διάρκειας δέκα (10) μηνών (για τα έτη 2025-2026) (ποσού 12.995,00 €)

- Η τρίτη δόση θα καταβληθεί με την ολοκλήρωση της Φάσης Γ' - 1^{ης} Δράσης, διάρκειας είκοσι (20) μηνών (για τα έτη 2025-2026-2027) (ποσού 12.995,00 €)

- Η τέταρτη δόση θα καταβληθεί με την ολοκλήρωση της Φάσης Β΄ - 2^{ης} Δράσης, διάρκειας εικοσιτεσσάρων (24) μηνών (για τα έτη 2025-2026-2027) (ποσού 11.787,50 €)

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ & ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΔΟΣΕΩΝ

Παραδοτέα	Χρόνος παράδοσης παραδοτέων και καταβολής δόσεων	Ποσό
Ολοκλήρωση των δράσεων της Φάσης Α΄, της 1 ^{ης} και της 2 ^{ης} Δράσης που αφορούν στα παραδοτέα έξι (6) μηνών	Έξι (6) μήνες 1η δόση	11.787,50 €
Ολοκλήρωση των δράσεων της Φάσης Β΄, της 1 ^{ης} Δράσης που αφορούν στα παραδοτέα δέκα (10) μηνών	Δέκα (10) μήνες 2η δόση	12.995,00 €
Ολοκλήρωση των δράσεων της Φάσης Γ΄, της 1 ^{ης} Δράσης που αφορούν στα παραδοτέα είκοσι (20) μηνών	Είκοσι (20) μήνες 3η δόση	12.995,00 €
Ολοκλήρωση των δράσεων της Φάσης Β΄, της 2 ^{ης} Δράσης που αφορούν στα παραδοτέα εικοσιτεσσάρων (24) μηνών	Εικοσιτέσσερις (24) μήνες - 4 ^η δόση	11.787,50 €
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΟΥ		49.565,00 €

Η διαχείριση των πιστώσεων θα γίνεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Για την διενέργεια των πληρωμών, θα προσκομίζονται τα νόμιμα παραστατικά στοιχεία.

Ο Φορέας Υλοποίησης δεν μπορεί να αναλάβει συμβατικές δεσμεύσεις έναντι τρίτων, που υπερβαίνουν το παραπάνω ποσό, όπως επίσης η Περιφέρεια Κρήτης, σε κάθε περίπτωση, δεν έχει ουδεμία οικονομική υποχρέωση πέραν του ανωτέρω εγκεκριμένου ποσού.

Την οικονομική διαχείριση του έργου προς όφελος του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΜΕΠΑ) θα αναλάβει ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του ΕΛΜΕΠΑ σύμφωνα με το άρθρο 229 του Ν. 4957/2022 (ΦΕΚ 141/τ. Α΄/21.07.2022), Διεύθυνση: Εσταυρωμένος Ηρακλείου, ΤΚ 71410 Α.Φ.Μ. 996844271 Δ.Ο.Υ. Ηρακλείου (κατωτέρω αναφερόμενος ως ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ), ο οποίος θα αναλάβει, αφενός την είσπραξη μέσω του τραπεζικού λογαριασμού του, που τηρεί στην Εθνική Τράπεζα (IBANGR85 0110 2050 0000 2055 4052 975, και SWIFT BIC: ETHNGRAA) της χρηματοδότησης και αφετέρου, τη διαχείριση του κονδυλίου της αμοιβής του ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ. Για το λόγο αυτό ο ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ θα εκδώσει το σχετικό παραστατικό για την είσπραξη του συνολικού ποσού του συμβατικού αντικειμένου της αμοιβής του ΕΛΜΕΠΑ και θα παρακρατήσει το 15% της συμφωνηθείσας αμοιβής ως αμοιβή διαχείρισης.

ΑΡΘΡΟ 8**ΔΙΑΡΚΕΙΑ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ**

Η διάρκεια υλοποίησης της παρούσας σύμβασης αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της και λήγει **σε δύο (2) έτη και έξι (6) μήνες** με την ολοκλήρωση του Ερευνητικού Έργου, την σύνταξη σχετικού πρωτοκόλλου παραλαβής και την αποπληρωμή του.

Οποιοσδήποτε τροποποιήσεις του χρόνου υλοποίησης της παρούσας, γίνονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης.

ΑΡΘΡΟ 9**ΚΟΙΝΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ**

Για την παρακολούθηση εκτέλεσης της παρούσας σύμβασης συστήνεται όργανο με την επωνυμία «Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης», με έδρα το Ηράκλειο.

Η Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από:

- έναν (1) εκπρόσωπο του Φορέα Υλοποίησης, ο οποίος ορίζεται Πρόεδρος της Επιτροπής, με τον αναπληρωτή του
- έναν (1) εκπρόσωπο της Περιφέρειας Κρήτης, ως μέλος, με τον αναπληρωτή του
- έναν (1) εκπρόσωπο της Περιφέρειας Κρήτης, ως μέλος, με τον αναπληρωτή του

Οι συμβαλλόμενοι φορείς, με απόφαση του νόμιμου εκπροσώπου τους ή του συλλογικού τους οργάνου, ορίζουν τα μέλη της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης, το αργότερο εντός ενός (1) μηνός από την υπογραφή της παρούσας.

Αντικείμενο της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης είναι ο συντονισμός και η παρακολούθηση όλων των ενεργειών που απαιτούνται για την εκτέλεση της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης και ειδικότερα η τήρηση των όρων της, η διαπίστωση της ολοκλήρωσης των εκατέρωθεν υποχρεώσεων, η εισήγηση προς τα αρμόδια όργανα των συμβαλλομένων μερών κάθε αναγκαίου μέτρου και ενέργειας για την υλοποίηση της παρούσας, η αιτιολογημένη εισήγηση τροποποίησης της παρούσας σύμβασης, η εισήγηση για παράταση του χρονοδιαγράμματος και η επίλυση κάθε διαφοράς μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, που προκύπτει σχετικά με την ερμηνεία των όρων της παρούσας σύμβασης και τον τρόπο εφαρμογής της.

Η Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης συγκαλείται από τον Πρόεδρό της. Στην πρόσκληση αναγράφονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, ενώ ειδοποιούνται τα μέλη της εγκαίρως εγγράφως. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και εισάγονται προς συζήτηση και τα θέματα που θα ζητήσει εγγράφως έστω και ένα από τα μέλη της. Χρέη γραμματέα εκτελεί μέλος της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης που θα εκλεγεί στην πρώτη της συνεδρίαση. Η Επιτροπή συνεδριάζει όπου ορισθεί από τον Πρόεδρο.

Η Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης **είναι δυνατό να ορίσει ειδικό προσωπικό που έχει γνώση του αντικειμένου της σύμβασης**, όταν και εφόσον ζητηθεί από κάποιο από τα μέλη της. Το ειδικό αυτό προσωπικό δύναται να αποτελεί την «Τεχνική Επιτροπή», η οποία, μετά από αίτημα της Κοινής Επιτροπής

Παρακολούθησης, γνωμοδοτεί και εκφέρει άποψη επί των ειδικών επιστημονικών θεμάτων που σχετίζονται με την υλοποίηση του Έργου, αλλά δεν έχει δικαίωμα ψήφου. Οι σχετικές γνωμοδοτήσεις, εισηγήσεις ή απόψεις της Τεχνικής Επιτροπής δεν είναι δεσμευτικές για την Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης.

Η Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης συνέρχεται και έκτακτα όταν το ζητήσει εγγράφως ένα από τα μέλη της. Κάθε μέλος της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης μπορεί, κατά την κρίση του, να καλεί στις συνεδριάσεις υπηρεσιακά στελέχη του φορέα από τον οποίο έχει ορισθεί και τα οποία είναι εμπλεκόμενα στην υλοποίηση του αντικειμένου της σύμβασης. Τα πρακτικά της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης κοινοποιούνται σε όλα τα μέλη, αφού υπογραφούν.

Οι αποφάσεις της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης πρέπει να είναι αιτιολογημένες, λαμβάνονται δε κατά πλειοψηφία των παρόντων μελών και δεσμεύουν όλους τους συμβαλλόμενους φορείς.

Για την ολοκλήρωση όλου του συμβατικού αντικειμένου της παρούσας σύμβασης θα συνταχθεί σχετικό πρωτόκολλο.

Οι λοιπές λεπτομέρειες που ενδεχομένως απαιτηθούν για τη λειτουργία της Κοινής Επιτροπής, θα καθορισθούν με αποφάσεις της.

ΑΡΘΡΟ 10 ΡΗΤΡΕΣ

Η παράβαση οποιουδήποτε όρου της παρούσας προγραμματικής σύμβασης, που θεωρούνται όλοι σημαντικοί ή η παράβαση των διατάξεων του νόμου, της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών από τα συμβαλλόμενα μέρη δίνει το δικαίωμα στο άλλο μέρος να ζητήσει κάθε θετική και αποθετική ζημία, καθώς και διαφυγόν κέρδος.

Σε περίπτωση μη πιστής εφαρμογής της παρούσας σύμβασης με υπαιτιότητα του ΕΛΚΕ ΕΛΜΕΠΑ, η Περιφέρεια Κρήτης αποκτά μονομερώς το δικαίωμα της διακοπής της χρηματοδότησης του έργου (άρθρο 3) και της επιστροφής ποσού που αντιστοιχεί σε μη υλοποιηθέν έργο.

Στην περίπτωση της μη πιστής εφαρμογής της παρούσας σύμβασης με υπαιτιότητα της Περιφέρειας Κρήτης, ο ΕΛΚΕ του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου δύναται μονομερώς να διακόψει τις εργασίες του αντικειμένου (άρθρο 3), δικαιούται δε το μέρος της χρηματοδότησης (άρθρο 7) που θα ανταποκρίνεται στις μέχρι τότε παρασχεθείσες υπηρεσίες κατ' αναλογία του εκτελεσθέντος έργου.

ΑΡΘΡΟ 11 ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

11.1 Υποκατάσταση. Απαγορεύεται ρητώς στο Φορέα Υλοποίησης η υποκατάστασή του από τρίτο για την υλοποίηση του Έργου. Αν χωρήσει υποκατάσταση, τότε ο Φορέας Υλοποίησης ευθύνεται για κάθε πταίσμα του τρίτου έναντι του πρώτου συμβαλλόμενου, ενώ συγχρόνως λύεται η παρούσα από υπαιτιότητα του Φορέα Υλοποίησης.

11.2 Πνευματικά δικαιώματα. Όλα τα έγγραφα (σχέδια, μελέτες, στοιχεία κ.ο.κ.) που συντάσσονται από το Φορέα Υλοποίησης (και τους προστεθέντες και αντισυμβαλλομένους του) στο πλαίσιο εκτέλεσης της παρούσας Σύμβασης και των συμβάσεων που θα υπογράψει ο Φορέας Υλοποίησης στο πλαίσιο υλοποίησης του Έργου θα μπορούν να δοθούν στην Περιφέρεια Κρήτης, η οποία έχει το δικαίωμα να τα επαναχρησιμοποιήσει ελεύθερα -με

αναφορά στο συγκεκριμένο έργο ως πηγή-, θα είναι πάντοτε στη διάθεση των νομίμων εκπροσώπων του κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης και θα παραδοθούν στην Περιφέρεια Κρήτης κατά το χρόνο παράδοσης του Έργου ή αλλιώς κατά την καθ' οιονδήποτε τρόπο λήξη ή λύση της Σύμβασης. Τα σχετικά πνευματικά και συγγενικά δικαιώματα μπορούν να αξιοποιηθούν από την Περιφέρεια Κρήτης χωρίς την καταβολή αμοιβής. Με το πέρας του έργου, η Περιφέρεια Κρήτης παρέχει το δικαίωμα στον φορέα υλοποίησης να προχωρήσει στην αξιοποίησή των αποτελεσμάτων και των δεδομένων του έργου αυτού περαιτέρω, για τις ερευνητικές, εκπαιδευτικές και αναπτυξιακές του ανάγκες.

11.3 Εμπιστευτικότητα. Καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, ο Φορέας Υλοποίησης (και οι προστεθέντες του) αναλαμβάνει την υποχρέωση να μη γνωστοποιήσει σε τρίτους, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων του ελληνικού και διεθνούς τύπου, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση της Περιφέρειας Κρήτης, οποιαδήποτε έγγραφα ή πληροφορίες που θα περιέλθουν σε γνώση του κατά την υλοποίηση του Έργου και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.

Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να διαφυλάττει την εμπιστευτικότητα και τον απόρρητο χαρακτήρα δεδομένων, πληροφοριών αλλά και κάθε άλλου στοιχείου που πρόκειται να του γνωστοποιηθεί ή να περιέλθει με οποιονδήποτε τρόπο σε γνώση του κατά την εκτέλεση της παρούσας σύμβασης ή επ' ευκαιρία αυτής. Επίσης, αναλαμβάνει την ευθύνη για την μη αποκάλυψη, κοινοποίηση και διάθεση πληροφοριών εμπιστευτικού χαρακτήρα.

Ο ανάδοχος δεν θα πρέπει να επιτρέπει ή να καθιστά δυνατή την πρόσβαση οποιονδήποτε τρίτου άμεσα ή έμμεσα και να μην κοινοποιεί ή δημοσιοποιεί εμπιστευτικές πληροφορίες σε οποιονδήποτε τρίτο, εκτός και αν κάτι τέτοιο επιτάσσεται από την εφαρμογή διάταξης νόμου.

Ο ανάδοχος υποχρεούται να ενημερώνει τα πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται κατά την εκτέλεση της παρούσας σύμβασης και αναλαμβάνουν συγκεκριμένες εργασίες στα πλαίσια αυτής για τις υποχρεώσεις τήρησης εμπιστευτικότητας και εχεμύθειας όπως αυτή περιγράφεται στο παρόν άρθρο.

11.4 Δημοσίευση Δραστηριοτήτων. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρούσας για την προστασία των ωφελούμενων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα, σε οποιαδήποτε παρουσίαση ή δημοσίευση δραστηριοτήτων ή αποτελεσμάτων των δράσεων που εκτελούνται στο πλαίσιο της παρούσας σύμβασης θα συμπεριλαμβάνονται τα ονόματα όλων των συμβαλλομένων φορέων που συμμετείχαν στις δραστηριότητες αυτές και είχαν ουσιαστική ανάμιξη στην ανάλυση των δεδομένων και στη συγγραφή όπως προβλέπονται από διεθνείς συμφωνίες της επιστημονικής κοινότητας. Σε οποιαδήποτε παρουσίαση ή δημοσίευση δραστηριοτήτων ή αποτελεσμάτων των προγραμμάτων που εκτελούνται στο πλαίσιο της Σύμβασης Δωρεάς, απαιτείται η σύγχρονη ενημέρωση της κοινής επιτροπής παρακολούθησης του έργου και αξιολόγησης προτάσεων.

ΑΡΘΡΟ 12 ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

12.1 Οποιαδήποτε τροποποίηση ή παράταση της παρούσας προγραμματικής σύμβασης γίνεται μόνον εγγράφως με κοινή συμφωνία των συμβαλλομένων μερών, μετά από σχετική έγκριση των αρμοδίων οργάνων.

12.2 Η μη άσκηση δικαιωμάτων ή η παράλειψη υποχρεώσεων από οποιονδήποτε συμβαλλόμενο μέρος ή η ανοχή καταστάσεων αντίθετων προς την

προγραμματική σύμβαση, καθώς και η καθυστέρηση στη λήψη μέτρων που προβλέπει η σύμβαση αυτή από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παραίτηση των συμβαλλομένων μερών από δικαίωμα ή απαλλαγή από υποχρεώσεις τους ή αναγνώριση δικαιωμάτων στα συμβαλλόμενα μέρη, που δεν αναγνωρίζονται από αυτή την προγραμματική σύμβαση.

12.3 Ο Φορέας Υλοποίησης εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδίκως την Περιφέρεια Κρήτης έναντι των τρίτων κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του έως τη λήξη της παρούσας σύμβασης.

12.4 Κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλομένων μερών που αφορά στην εκτέλεση και ερμηνεία των όρων της παρούσας σύμβασης και που δεν θα επιλύεται από την Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της παρούσας σύμβασης, δύναται να επιλύεται από τα αρμόδια Δικαστήρια

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Πίνακας: Χρονοδιάγραμμα φυσικού αντικείμενου και δραστηριοτήτων διάρκειας εικοσιτεσσάρων (24) μηνών

Δραστηριότητες (Δόσεις – Φάσεις)	Μήνες																							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
<u>Δόση 1^η:</u> ολοκλήρωση παραδοτέων της Α Φάσης της 1 ^{ης} και της 2 ^{ης} Δράσης, διάρκειας έξι (6) μηνών (για τα έτη 2025-2026) - 11.787,50 €																								
<u>Δόση 2^η:</u> ολοκλήρωση παραδοτέων της Β Φάσης της 1 ^{ης} Δράσης, διάρκειας δέκα (10) μηνών (για τα έτη 2025-2026) - 12.995,00 €																								
<u>Δόση 3^η:</u> ολοκλήρωση παραδοτέων της Γ Φάσης της 1 ^{ης} Δράσης, διάρκειας είκοσι (20) μηνών (για τα έτη 2025-2026-2027) - 12.995,00 €																								
<u>Δόση 4^η:</u> ολοκλήρωση παραδοτέων της Β Φάσης της 2 ^{ης} Δράσης, διάρκειας εικοσιτεσσάρων (24) μηνών (για τα έτη 2025-2026-2027) - 11.787,50 €																								

Πρόκειται για νέο έργο που θα χρηματοδοτηθεί από τους ΚΑΠ για Επενδύσεις της Περιφέρειας Κρήτης (ΚΑΕ 00.071-00.9179.01.001, κωδικός έργου 00.10.25.001), σύμφωνα με την υπ' αρ. 65/2025 (Πρακτικό Νο 12/19-06-2025) απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου, (Α.Δ.Α.: 6ΙΡΡ7ΛΚ-ΑΓ4) σχετικά με την έγκριση κατάρτισης του προϋπολογισμού για Κοινωνικές Δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης και των Περιφερειακών Ενοτήτων Κρήτης έτους 2025, με συνολικό προϋπολογισμό 49.565,00 € & ΚΑΕ 00.071 – 00.9179.01.001.

Β. Ο ορισμός εκπροσώπων της Περιφέρειας Κρήτης με τους αναπληρωτές τους στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης θα οριστεί με απόφαση Περιφερειάρχη, σύμφωνα με το άρθρο 9 του σχεδίου της Προγραμματικής Σύμβασης,

σύμφωνα και με όσα αναφέρονται και στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Στην παρούσα απόφαση **δήλωσε παρών** ο Περιφερειακός Σύμβουλος και Τακτικό μέλος της επιτροπής κ. **Μανουσάκης Νικόλαος**.

Αφού συντάχθηκε το παρόν υπογράφεται ως παρακάτω:
Ηράκλειο, **06-10-2025**

**Η πρόεδρος
της Περιφερειακής Επιτροπής**

Τα μέλη

**Λιονή Μαρία
Αντιπεριφερειάρχης
Π.Ε. Ρεθύμνου**